

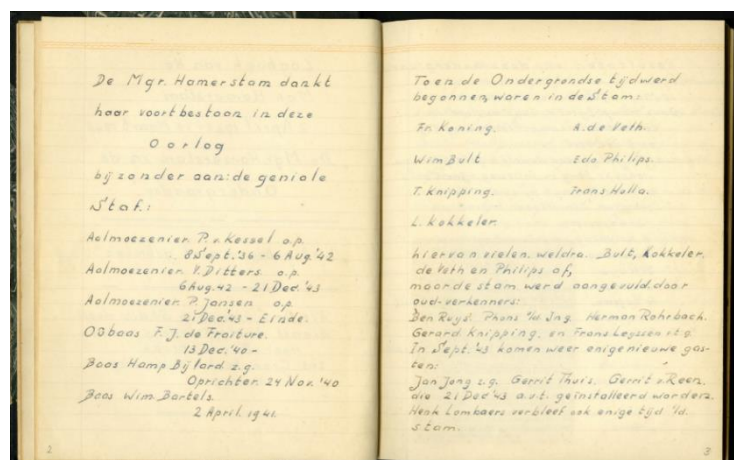

In Nijmegen waren voor de oorlog bij de verschillende parochies katholieke Scoutinggroepen actief. Aan de parochie van de Maria Geboortekerk aan de Berg en Dalseweg in Nijmegen was de mgr. Hamergroep, onderdeel van de Katholieke Verkenners, verbonden. De groep was op 8 september 1936 opgericht door Pastoor Biesta. Ze had welpen en verkenners en de leden droegen een bruine das. De groep was vernoemd naar de Nijmeegse Ferdinandus Hubertus Hamer die missionaris was en in Mongolië tot bisschop werd gewijd. Tijdens de Bokseropstand werd hij onder afschuwelijke omstandigheden in juli 1900 ter dood gebracht.

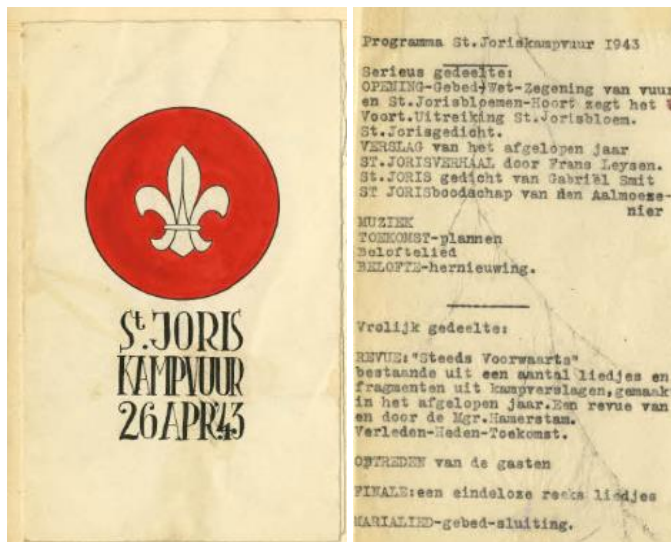
Vlak voor de oorlog nam Aalmoezenier P. van Kessel het initiatief om een stam op te richten en hij vroeg Hampie Bijlard of hij de nieuwe stam wilde leiden. Op dat moment was Hampie nog lid van de Petrus Canisiusstam van de Sint Jorisgroep, waar ook Jan van Hoof lid van was en Jos de Fraiture oubaas. Op 24 november 1940 richtte Hampie de Mgr. Hamerstam op en werd Baas van de stam. Jos de Fraiture werd oubaas.

Na het verbod op Scouting in april 1941 ging deze stam ondergronds verder onder de naam Debatingclub. Wim Bartels, hopman bij de groep, werd toen Baas omdat Hampie naar Duitsland vertrok, waar hij als architect de herbouw van gebombardeerde steden begeleidde. Hij zorgde ervoor dat veel Nederlandse jongens uiteindelijk als dwangarbeider aan de Arbeitseinsatz konden ontsnappen. De stamleden kwamen ondergronds samen, onder andere in de stoffeerderij van dhr. Beerendonk aan de Groesbeekse Dwarsweg en de villa van dhr C. Schretlen, commissionair in effecten, die achteraf woonde aan de Holleweg 67 in Nijmegen. Na het vertrek van Pastoor van Kessel in augustus 1942, werd Pastoor Van Ditters aalmoezenier. Hij werd op 21 december 1943 opgevolgd door Pastoor P. Jansen.

Tot de voortrekkers van het eerste uur behoorden Frans Koning, Wim Bult, Toon Knipping, Couch Kokkeler, A. de Veth, Edo Philips en Frans Holla. De voortrekkers Bult, Kokkeler, de Veth en Philips stopten vrij snel maar de verkenners Ben Ruijs, Gerard Knipping, Fons van den Ing, Herman Rohrbach en Frans Leysen kwamen de stam versterken. Ook Frans, de broer van Toon en Gerard Knipping, was lid. Gerard hield in de oorlog een logboek bij over de activiteiten van de stam.

Frans dook aan het begin van de oorlog onder om aan de Arbeitseinsatz (dwangarbeid) in Duitsland te ontkomen. Hij kwam terecht op boerderij De Nagelhorst van de familie Jenniskens aan de Kasteelsestraat in Overasselt. Frans hielp mee op de boerderij maar sliep 's nachts niet in huis. Net achter de brandgevel was van hout, een ruimte getimmerd waar het achtergehouden koren lag. De zoon des huizes, Jan, noemde Frans een koele kikker en een aardige vent met een heel mooi karakter. Ondanks dat het een stadse jongen was, werkte hij hard en klaagde hij nooit. Op een gegeven moment was Frans ineens weg, niemand wist waar hij heen was.

De groep kwam regelmatig in het geheim bij elkaar. Bijzondere momenten waren de viering van Sint Joris, zoals in 1943. Frans vertelde hier het Sint Jorisverhaal.

Na de oorlog komen stamleden op verschillende plekken terecht. Frans Koning en Gerrit van Reen gaan naar Nederlands Indië, Toon Knipping en Frans Leysen nemen dienst bij de Royal Air Force (RAF), Ben Ruijs vertrekt naar Australië en Wim Bartels zit in Duitsland.

Meer informatie

[Studiezaal Nijmegen - 579 Logboek Hamerstan - Collectie Tweede Wereldoorlog Nijmegen 1931 - 2019](#)

[Studiezaal Nijmegen - 579 – fragment bezetting 1942 - Collectie Tweede Wereldoorlog Nijmegen 1931 - 2019](#)

[Studiezaal Nijmegen - 579 – Nijmegen onder granaatvuur 1944 1945 transcriptie - Collectie Tweede Wereldoorlog Nijmegen 1931 - 2019](#)

[Studiezaal Nijmegen - 579 – Nijmegen onder granaatvuur 1944 – 1945 - Collectie Tweede Wereldoorlog Nijmegen 1931 - 2019](#)

[JAN JENNISKENS Verkort Bevrijdingsverhaal 2021 WG.pdf \(erfgoedheumen.nl\)](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.